

Nr 671.

Av herrar Östlund och Hægglom, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 220, med förslag till förordning om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift), m. m.

Investeringsverksamheten i vårt land har efter krigets slut nått en mycket betydande omfattning. Resultatet härav har också visat sig. Produktionsökningen har under de senaste åren varit större än någonsin tidigare. Detta är enbart glädjande, ty därmed möjliggöres också en ökning av levnadsstandarderna.

Å andra sidan innebär den ökade investeringsverksamheten en ökad efterfrågan på arbetskraft och materiel, på vilka knapphet råder. I ett läge med inflationistiska tendenser bidrager sålunda investeringsverksamheten, på kort sikt sett, att förstärka dessa tendenser. En viss begränsning av investeringarna kan med hänsyn härtill vara önskvärd.

I proposition nr 220 föreslås införande av en särskild avgift å vissa investeringar (investeringsavgift). Regeringen avser att med hjälp av denna fördyra investeringar och på så sätt framtvinga en viss återhållsamhet.

För vår del kunna vi icke ansluta oss till den av regeringen ifrågasatta vägen att bekämpa inflationen. Förslaget innebär i stort sett endast ett fortsättande av försök som tidigare visat sig misslyckade, nämligen att med olika slag av skatteskärpningar söka påverka investerings- och konsumtionsinriktningen. Enligt vår uppfattning måste såsom integrerande del i kampen mot inflationen ingå en kreditåtstramning. Priset härför måste i nuvarande läge vara en räntehöjning. Föredragande departementschefen jämför i propositionen den föreslagna investeringsavgiften med räntevapnet. Denna jämförelse haltar dock i väsentliga avseenden. Någon kreditåtstramning åstadkommes icke genom investeringsavgiften. Vidare föreligger den skillnaden att investeringsavgiften tillfaller staten, medan en räntehöjning skulle komma spararna till godo och sålunda innebära en uppmuntran till sparande.

Det råder en växelverkan mellan ökningen av investeringsverksamheten och penningvärdeförsämringen. Det torde emellertid förhålla sig så att den fortgående penningvärdeförsämringen har den kraftigaste betydelsen. Denna försämring och den i allt vidare kretsar av vårt folk spridda misstron

mot de av regeringen föreslagna botemedlen skapa en stark efterfrågan efter sakvärden i syfte att skapa en garanti mot förluster vid fortsatt penningvärdeförsämring. Någon ändring härutinnan torde icke komma till stånd förrän regeringen tillgriper en aktiv penningpolitik såsom ett primärt motmedel.

Bland orsakerna till den omfattande investeringsverksamheten intager också den höga företagsbeskattningen en framträdande plats. En sänkning av denna skulle utan tvekan bidra till en begränsning av investeringar, främst icke önskvärda sådana.

Det kan starkt ifrågasättas om den föreslagna investeringsavgiften skulle få någon nämnvärt dämpande effekt på inflationen. I vissa fall torde man till och med kunna räkna med att avgiften skulle bli inflationsfrämjande. I den mån företagarna med tanke på tidigare erfarenheter utgå från att denna såsom provisorisk betecknade avgift blir mer eller mindre permanent, komma de att betrakta avgiften såsom en ofrånkomlig kostnad och att inräkna den i sina kalkyler. Att priskontrollen i längden skulle kunna hindra en härav föranledd prisstegring på varorna kan man icke förutsätta.

Såsom en särskild nackdel vilja vi beteckna att avgiften kommer att försvåra möjligheterna för svenska företag att konkurrera med sådana utländska företag som icke drabbas av en liknande merutgift för sin rörelse.

Vad särskilt angår jordbruket med dess betydande arbetskraftsbrist anse vi investeringsavgiften direkt skadlig. Behovet av rationalisering och mekanisering är synnerligen stort just för jordbruket, där eftersläpningen är högst betydande.

Det synes förhålla sig så att småindustrien för närvarande tynges av betydande likviditetssvårigheter. Det är att förmoda att denna industri skulle hårdare än de flesta andra drabbas av en investeringsavgift.

Det har i propositionen anförts att det övervägande antalet remissmyndigheter tillstyrkt förslaget eller i varje fall icke riktat direkta invändningar mot ett genomförande av detsamma. Häremot vilja vi genmäla att ett stort antal av ifrågavarande remissinstanser främst rekommenderat generellt verkande penningpolitiska åtgärder och först i andra hand tagit upp frågan om en investeringsavgift.

Under återopande av det här anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 220 med förslag till förordning med särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift).

Stockholm den 13 november 1951.

Carl Östlund.

Einar Hægglom.